

RELAȚIA DINTRE CREATIVITATE ȘI STRATEGIILE DE REZOLVARE A CONFLICTULUI ÎN CUPLUL MARITAL

Inga RUSSU

Universitatea de Stat din Moldova

Zi de zi ne confruntăm cu multiple conflicte. Ele au devenit o realitate a vieții publice și private. Există foarte puține cupluri, îndeosebi din rândul celor nou-formate, care să nu treacă, la un moment dat, prin situații conflictuale. Din cauza experienței anterioare a concubinajului, de cele mai multe ori cuplurile tinere nu văd necesitatea de a schimba comportamentul și de a trece la un alt nivel de relații, nu sunt gata pentru a face față problemelor de familie, iar aceste motive generează ideea de a încerca încurajarea potențialului creativ în rezolvarea conflictelor maritale.

Astfel, în articolul de față sunt prezentate rezultatele unui studiu care a avut drept scop determinarea relației dintre creativitate și strategiile de rezolvare a conflictului în cuplul marital.

Cuvinte-cheie: familie, conflict, creativitate, experiență, parteneri, soți, strategie, rezolvare.

RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVITY AND STRATEGIES OF CONFLICT RESOLUTION IN MARITAL COUPLE

Day by day, we are faced with multiple conflicts. They have become a reality of public and private life. There are very few couples, in particular the new formats that do not pass through conflict situations. Because of previous experience of cohabitation, most young couples often do not see the need to change behavior and move to another level of relationship, are not ready to deal with family problems, and these reasons lead to the idea of to try to encourage their creative potential in solving marital conflict.

Keywords: family conflict, creativity, experience, partners, spouses, strategy, solving.

Introducere

Membrii cuplului marital nu pot exista izolat, ci numai în relații familiale, iar relațiile familiale se întrețin prin rezolvarea creativă a conflictului.

Dacă am urmări acțiunile fiecărui cuplu marital cu vârsta maritală cuprinsă între 3 și 5 ani, am observa că majoritatea se confruntă cu problema conflictului. Soților le este dificil a rezolva un conflict, deoarece el implică un context comun, oportunități comune și cel puțin două concepții radical diferite, două seturi diferite de valori, obiective și metode de soluționare cu privire la conflictul apărut.

Conflictul nu trebuie nici ignorat, nici dramatizat. Rezolvarea sa este condiționată de abordarea rațională, și nu pasională. Este necesară analiza intereselor, resurselor, căilor de reconciliere, analiza posibilităților avansate pe care le pot aduce diversele posibilități de soluționare. Din aceste considerente, este foarte important ca în momentul luării unei decizii sau găsirii unei soluții de a implica creativitatea, fiindcă soluțiile creative ajută la rezolvarea conflictului într-un mod constructiv și eficient.

Metode: Drept metode de cercetare au fost utilizate testul elaborat de Thomas & Kilmann pentru identificarea strategiei pentru conflict la partenerii cuplului marital și chestionarul pentru determinarea potențialului creativ elaborat de Jean-Luis Selier. Astfel, testul a fost aplicat pe un eșantion alcătuit din 30 de familii cu o perioadă maritală cuprinsă între 3 și 5 ani.

La baza cercetării am preluat modelul conflictului după Thomas [1, 4], concepțiile rezolvării constructive a conflictului ale lui G.Tillet [11], H.Cornelius și S.Faire [2], M.Deutsh [3], viziunile psihologice ale conflictului după A.Stoica-Constantin [10] și A.Neculau, concepțiile asupra familiei după I.Mitrofan, N.Mitrofan [7], I.Mitrofan, C.Ciupercă [8], Д.И. Райгородский, [12] și cercetările în domeniul psihologiei creativității sintetizate de către M.Roco și G.Popescu [9].

Rezultate și discuții. În urma administrării și prelucrării datelor testului de măsurare a potențialului creativ Jean-Luis Selier, am obținut următoarele rezultate (Tab.1):

Tabelul 1

Rezultatele procentuale la măsurarea potențialului creativ

Nivel înalt	Nivel mediu	Nivel scăzut
37%	45%	18%

Observăm că cea mai mare parte a subiecților investigați mențin valorile medii ale potențialului creativ. Referindu-ne la variabila „potențialul creativ”, trebuie să menționăm că există o abordare din două perspective a acestei caracteristici.

Pe de o parte, potențialul creativ scăzut în comunicare indică asupra faptului că persoana este spontană și naturală în manifestările sale comunicative; pe de altă parte, un autocontrol scăzut permite manifestarea liberă a tendințelor agresive, uneori chiar violente și rigide.

În această ordine de idei, vom accentua că existența unui potențial creativ puternic în comunicare este indicatorul unei toleranțe față de partener [8, 9].

Așadar, cea mai mare parte a subiecților investigați posedă un potențial creativ mediu. Subiecții ce dispun de un potențial creativ scăzut (18%) au capacitatea de a se manifesta spontan și liber, uneori chiar fără cenzură în gânduri și emoții.

Cei cu un potențial creativ înalt (37%) au capacitatea de a-și struni tendințele interne de manifestare a insatisfacției de partener, dar în același timp nu pot să-și exprime liber și fără bariere propriile emoții și sentimente.

În urma aplicării testului Thomas-Kilmann și prelucrării datelor am obținut următoarele rezultate (Tab.2).

Tabelul 2

Statistica descriptivă pentru strategiile preluate în situații de conflict

Strategia	N	Minimum	Maximum	Media aritmetică	Abaterea standard
<i>Confruntare</i>	30	2,00	6,00	4,0333	1,2172
<i>Compromis</i>	30	19,00	40,00	28,5333	7,9078
<i>Colaborare</i>	30	7,00	28,00	18,2000	5,6957
<i>Evitare</i>	30	24,00	40,00	33,4000	4,2718
<i>Adaptare</i>	30	2,00	3,20	2,5767	,4329

În tabelul de mai sus am inclus rezultatele obținute prin metoda Tomas-Kilman. Analizând datele incluse în acest tabel, observăm că valoarea cea mai ridicată la media aritmetică este obținută la strategia *Evitare* cu o medie de $M = 33,4$, fiind urmată de valoarea mediei aritmetice obținute la strategia *compromis* cu o medie $M = 28,53$.

Pentru determinarea diferențelor semnificative între subiecții cu nivel diferit al potențialului creativ am utilizat coeficientul statistic *t*-Student test. Ne-am propus să comparăm rezultatele obținute de subiecții cu nivel scăzut al potențialului creativ și de cei cu un nivel înalt al potențialului creativ. Subiecții cu potențial mediu creativ nu au fost incluși în comparație.

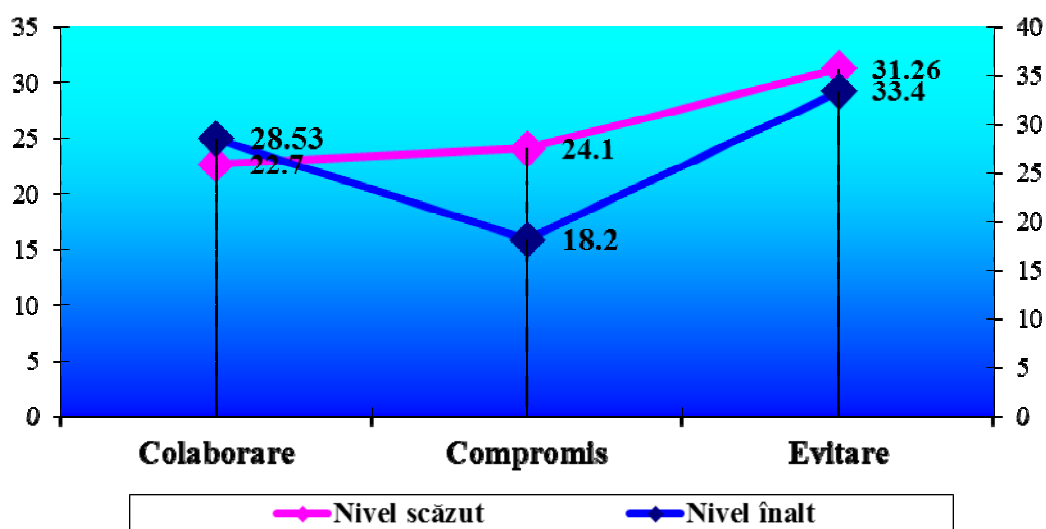

Fig.1. Mediile scorurilor grupurilor cu potențial creativ înalt și cu potențial creativ scăzut.

Observăm că la grupul de subiecți cu nivel de creativitate scăzut nivelul de colaborare este la fel mai scăzut ($M = 22,7$), iar pentru subiecții cu nivel de creativitate înalt media aritmetică pentru strategia *colaborare* este $M = 28,53$, adică cu 5 unități mai ridicată. De asemenea, putem observa că strategia *compromis* este mai mult acceptată de subiecții cu nivel de creativitate scăzut, iar *evitarea* este preluată în special de subiecții cu nivel de creativitate înalt.

Pentru a determina dacă aceste două grupuri diferă semnificativ, am recurs la comparația t-Student pentru eșantioane neomogene. Pentru început vom compara cele două grupuri cu nivel de creativitate slab și cu nivel de creativitate puternic.

Tabelul 3

Indicele t-Student pentru subiecții cu nivel scăzut și pentru cei cu nivel înalt de creativitate la scalele *Colaborare*, *Compromis* și *Evitare*

Strategia	t	N	p	Diferența de medii
<i>Colaborare</i>	3,012	30	,004	5,8333
<i>Compromis</i>	-4,543	58	,001	-5,9000
<i>Evitare</i>	1,518	58	,135	2,1333

Astfel, am obținut o diferență statistic semnificativă între cele două grupuri de subiecți la variabilele *colaborare* ($t=3,012$; $p=,004$) și *compromis* ($t= -4,543$; $p=,001$). Nu este determinată o diferență semnificativă la variabila *evitare*. Acest fapt ne permite să susținem că strategia *evitare* este utilizată atât de subiecții cu nivel scăzut al creativității, cât și de subiecții cu un nivel înalt al creativității. Evitarea ca strategie de conflict include prevenirea sau încheierea eforturilor, reprimarea conștiinței unei controverse minore. Ea include și comportamente de acomodare menite să reducă disconfortul creat de un conflict stresant.

Rezultatele expuse în tabelul de mai sus ne permite să concluzionăm că subiecții cu un nivel puternic al creativității vor accepta în special strategiile *colaborare* și *compromis*, considerate drept strategii constructive de rezolvare a conflictului.

Rezolvarea problemei apărute prin strategii constructive este un conglomerat secvențial de componente creative ale comportamentului conflictual, un proces de negociere deschisă pentru a reconcilia în deplinătate interesele de bază ale partenerilor. Spre deosebire de *compromis*, *colaborarea* este o strategie de tip victorie - victorie, care urmărește mai degrabă optimizarea decât satisfacerea părților.

Tabelul 4

Statistica descriptivă pentru variabilele *Confruntare* și *Adaptare*

Strategia	Potențial creativ	Medie aritmetică	Abateră standard
<i>Confruntare</i>	Nivel scăzut	3,6667	3,1220
	Nivel înalt	4,3667	3,2746
<i>Adaptare</i>	Nivel scăzut	3,6333	2,8706
	Nivel înalt	5,5667	3,6642

Analizând diferența dintre subiecții cu potențial creativ scăzut și cei cu potențial creativ înalt, un rezultat statistic semnificativ este obținut la scala *adaptare* ($t= 2, 275$; $p=,03$), ceea ce ne permite să concluzionăm că subiecții cu potențial creativ înalt vor utiliza mai mult în situații de conflict *adaptarea* ca strategie de rezolvare a conflictelor.

Tabelul 5

Indicele t-Student pentru subiecții cu nivel scăzut și cu nivel înalt de creativitate la variabilele *Confruntare* și *Colaborare*

Variabila	t	p	Diferența de medii
<i>Confruntare</i>	-,847	,400	-,7000
<i>Adaptare</i>	-2,275	,03	-1,9333

Analizând rezultatele obținute, putem conchide că ipoteza de lucru înaintată, precum că *subiecții cu potențial creativ înalt vor accepta stiluri constructive de rezolvare a conflictului* parțial s-a confirmat.

Diferența semnificativă obținută la compararea celor două grupuri de subiecți la variabila „potențial creativ” determină faptul că potențialul creativ se prezintă în calitate de factor al „strategiei de rezolvare a conflictului”. Mediile ridicate la scorurile obținute la grupurile comparate ne permit să concluzionăm că *cuplurile, ai căror membri au un potențial creativ mai înalt, acceptă strategii constructive, de soluționare a conflictului precum colaborarea și adaptarea.*

Tabelul 6

Rezultatele procentuale obținute la chestionarul Tomas – Killman vis-à-vis de potențialul creativ

Variabila	Nivele de manifestare a creativității	% subiecți
<i>Compromis</i>	Nivel înalt	55
	Nivel mediu	25
	Nivel scăzut	20
<i>Colaborare</i>	Nivel înalt	47
	Nivel mediu	30
	Nivel scăzut	23
<i>Adaptare</i>	Nivel înalt	55
	Nivel mediu	22
	Nivel scăzut	23

În continuare vom prezenta raportul statistic dintre variabilele *colaborare*, *compromis*, *adaptare* și *potențialul creativ*, ținând cont de faptul că aceste variabile sunt cantitative. În scopul determinării acestui raport, am recurs la prelucrarea statistică a relației dintre datele cantitative cu ajutorul coeficientului de corelație Bravis Pearson.

Tabelul 7

Relația dintre *colaborare*, *compromis*, *adaptare* și *creativitate*

Variabila	r	p	N
<i>Colaborare</i>	,510	,016	60
<i>Compromis</i>	-,497	,021	60
<i>Adaptare</i>	,589	,002	60

Astfel, putem observa o relație direct proporțională între a) creativitate și colaborare ($r=,510$; $p=,016$), deci cu cât crește potențialul creativ, cu atât se ameliorează strategia de colaborare, și b) creativitate și adaptare ($r=,589$; $p=,002$), deci cu cât mai ridicat este nivelul potențialului creativ, cu atât mai mult partenerii vor prelua strategia de adaptare; și o relație invers proporțională între creativitate și compromis ($r=-,497$; $p=,021$), deci cu cât crește potențialul creativ, cu atât partenerii mai puțin merg la compromis.

Totodată, ne propunem să stabilim dacă există diferențe între variabilele cercetate, adică strategiile de rezolvare a conflictelor și potențialul creativ la partenerii cuplului marital.

Analizând diferențele de medii aritmetice obținute de bărbați și de femei la testul pentru determinarea potențialului creativ, putem observa că mediile aritmetice sunt aproximativ egale.

Tabelul 9

Statistica descriptivă pentru potențialul creativ la partenerii cuplurilor maritale

	Sex	N	Media aritmetică	Abateră standard
Potențial creativ	femei	30	12,1000	10,5024
	bărbați	30	14,5667	9,2650
		60	$t = -,965$	$p = ,339$

Astfel, putem observa că nu se atestă diferențe semnificative între bărbați și femei ca membri ai cuplurilor maritale. Acest fapt ne permite să concluzionăm că atât bărbații, cât și femeile au un potențial creativ mediu.

Pentru a vedea ce strategii acceptă femeile și bărbații în soluționarea conflictelor și există oare o diferență între rezultatele obținute de fiecare grup, ne-am propus să stabilim diferențele semnificative cu ajutorul testului Student.

Tabelul 10

Indicele t-Student între grupurile de femei și bărbați la variabilele ce denotă strategiile de soluționare a conflictelor

Variabilele	t	N	p	Diferența de medii
Colaborare	2,639	60	,011	1,8333
<i>Compromis</i>	,988	60	,327	,9000
<i>Confruntare</i>	-,082	60	,935	-6,6
<i>Adaptare</i>	,902	60	,371	,7667
Evitare	2,311	60	,024	2,4667

Astfel, după cum putem observa, au fost obținute diferențe statistic semnificative la variabilele *colaborare* ($t=2,639$; $p=,011$) și *evitare* ($t= 2,311$; $p=,024$), ceea ce denotă că femeile sunt cele care preferă mai mult colaborarea și evitarea ca strategii de rezolvare a conflictelor. La alte variabile ce semnifică strategii de rezolvare a conflictelor diferențe statistic semnificative nu au fost depistate.

Concluzii. Partenerii conjugali întâmpină un șir de probleme, care pot lua amploare și, deseori, pentru a le rezolva, apelează la strategii distructive de soluționare a acestora. Situațiile de conflict pleacă de la faptul de a considera valid doar punctul propriu de vedere. Criticile au în spate recunoașterea doar a unui singur punct de vedere și transmit mesajul de insuficientă încredere în partener. Dar, pentru a schimba optica discuțiilor, cei doi trebuie să dea dovadă de colaborare și compromis, de evitare a unor confruntări directe, de adaptabilitate asupra sistemului de valori și caracteristici de personalitate ale celuilalt și de creativitatea de a îmbina orice potențial întru fortificarea relației în cuplu.

În prezenta cercetare ne-am propus să evidențiem rolul potențialului creativ în soluționarea conflictelor în general, dar și alegerea strategiei de conflict, în special. Astfel, putem concluziona că cea mai mare parte dintre partenerii maritali posedă un potențial creativ mediu, 18% din ei denotă un potențial creativ scăzut, iar 37 la sută posedă un potențial creativ înalt.

Rezultatele obținute la metoda Thomas-Killman demonstrează primatul *evitării*, urmată imediat de *compromis* ca strategii de rezolvare a conflictelor.

De asemenea, în urma realizării investigației putem susține că subiecții cu un potențial creativ înalt vor aborda mai mult conflictele mergând la *colaborare*, pe când *compromisul* este mai mult preluat de subiecții cu nivel de creativitate scăzut.

Diferența semnificativă obținută la compararea subiecților din perspectiva de gen atestă că *potențialul creativ se prezintă în calitate de factor al strategiei de rezolvare a conflictului*. Mediile ridicate la scorurile obținute la grupurile comparate ne permit să concluzionăm că cuplurile ai căror membri au un potențial creativ mai înalt acceptă strategii constructive de soluționare a conflictului, precum *colaborarea* și *adaptarea*.

Așadar, putem concluziona că cu cât crește potențialul creativ, cu atât se amplifică și colaborarea ca strategie de soluționare a conflictului. În același timp, cu cât mai scăzut este potențialul creativ, cu atât mai mult vor fi aplicate strategii ineficiente sau strategii care vor favoriza refularea problemei și destabilizarea relației. Potențialul creativ de care dau dovadă partenerii determină, la rândul său, ce strategii de soluționare a conflictelor, eficiente sau neeficiente, constructive sau distructive, vor alege partenerii în viața maritală.

Bibliografie:

- CORNELIUS, H. și FAIRE, S. *Știința rezolvării conflictelor. Fiecare poate câștiga*. București: Știință & Tehnică, 1996. 273 p.
- DEUTSH, M. Soluționarea conflictelor constructive. Principii, instruire și cercetare. În: Stoica-Constantin A., Neculau A. (coord.). *Psihosociologia rezolvării conflictului*. Iași: Polirom, 1998, p.165-186.
- DUPU, C. *Conflict și comunicare. Considerații despre conflict*. București: Gnosis, 2005. 120 p.
- ILUȚ, P. *Sociopsihologia și antropologia familiei*. Iași: Polirom, 2005, p.127-154.
- MIHĂILESCU, I. *Politici sociale în domeniul populației și familiei*. București: Alternative, 1995, p.274- 295.
- MITROFAN, I., MITROFAN, N. *Elemente de psihologie a cuplului*. București: Șansa, 1996. 190 p.
- MITROFAN, I., CIUPERCĂ, C. *Incursiune în psihologia și psihosexualitatea familiei*. București: Press Mihaela S.L., 1998. 390 p.

8. POPESCU, G. *Psihologia creativității*. București: România de Mâine, 2007. 145 p.
9. ROCO, M. *Creativitate și inteligență emoțională*. Iași: Polirom, 2004. 248 p.
10. STOICA-CONSTANTIN, A. *Conflictul interpersonal. Prevenire, rezolvare și diminuaire*. Iași: Polirom, 2004. 304 p.
11. TILLET, G. *Resolving Conflict*. Sydney: Sydney University Press, 1991, p. 314.
12. РАЙГОРОДСКИЙ, Д. И. *Психология и психотерапия семейных конфликтов*: Хрестоматия. Москва: Бахрах, 2008. 735 с.

Prezentat la 03.02.2014